

SZARVASI LAPOK.

TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP.

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Egész évre . . . . . 5 frt. — kr.
Félévre . . . . . 2 frt 50 kr.
Negyedévre . . . . . 1 frt 25 kr.

Egyes szám ára 10 kr.

MEGJELEN:

hetenként egyszer, vasárnap.

Az előfizetési és hirdetési pénzek, egy a lap szerkesztéséhez és a szerkesztőhöz Szarvasra küldendők. Kéziratok nem adatkak vissza.

Hirdetési díjak:

Egy három hasábos petitior . . . . . 5 kr
Kétszeri közlésnél . . . . . 4 kr
Háromszori közlésnél . . . . . 3 kr
Többszöri hirdetéseknel engedmény adatik. Bélyegilleték minden hirdetés után 30 kr.

Anyilt-terben minden garmondisor díja 10 kr

„Tótok az alföldön“.

Ez volt a címe annak a cikknek, mely nem rég a „Budapesti Hírlap“-ban látott napvilágot s melyet „Narodnie Noviny“ fordításban közölt egy toldalékkal, melyben a fölötti örömeinek ad kitejezést, hogy az alföldi tótok meg nem magyarosíthatók. Bizonyos véletlen kezünkbe juttatta a tót ujságnak ezen számát s lapunkban reflectáltunk néhány szóban ama cikkre és toldalékára s szavaink értelme az volt, hogy, annak a kifejezett örömeinek nincsen alapja, — s hogy ily hiru öröme nem is kellene alkalmat szolgáltatni az illetőknek.

A „Budapesti Hírlap“ igen tisztelt vidéki levelezője azonban, e hírlap aug. 12-iki számában megemlékszik már-már elfeledett újdonságunkról s azt a néhány sort igen érdekesnek és igen mulatságosnak találja, mi módon „gondolta megvédeni“ a „magyar nyelvű“, de épp ezen jelző alkalmazásából következtetve — a levelező szerint — talán nem-magyar szellemű „Szarvasi Lapok“, a „Budapesti Hírlap“-ban megtámadott szarvasi tót esperest a vád ellen.

Mielőtt azt a „válasz“-nak vett újdonságunkat „pár lényegtelen sor kihagyásával“ közölné levelező ur, csak annyit jegyez meg előzetesen, hogy „a szarvasi tótok maguk kérték és kérik a magyar iskolákat.“ de azon újdonságban „hangoztatott valláserkölcsei élet szemmel tartásával a szarvasi ág. ev. lakosságnak csak egy tisztán magyar tannyelvű népiskolája van. Magát a cikket „nagyon ügyes kibúvónak nevezi, s közölve abból annyit, a mennyi céljának megfelelt, befejezi a közleményt mondván: „érteni ugyan értjük, de mégse — értjük.“

Hogy nem érti, annak nem nagy kárát vallja sem ő, sem magyar nemzeti ügyünk, de még az sem, aki azt a cikket írta; de ha megérti, az már baj lesz neki, mert akkor mi nem értjük mit kíván, mikor velünk egyet állít?!

Mi ugyan is azt bizonyítottuk, hogy a mi népünk magyar szellemű, hogy a

magyartól nem idegenkedik, magát általa örömmel befolyásoltatja, a tót ujságok nyelvét nem érti, s a lakosság nagy része azt sem tudja, hogy léteznek e ilyenek. Ő pedig az itt elsoroltakra ráeszi a koronát azzal a megjegyzésével, hogy „a szarvasi tótok maguk kérték és kérik a magyar iskolákat“. Ezt állítja és alább mégis kifogásolja kérdő jel közbeszúrásával azon állításunkat, hogy a szellem magyar! Hol látott már a tisztelt levelező ur olyan panszlávot, aki magyar iskolát kérne?

Azután nem nézett utána, hogy állításai megfelelnek-e a valóságnak midőn azt állítja hogy a szarvasi ev. lakosságnak csak egy tisztán magyar tannyelvű iskolája van. Mi ugy tudjuk, hogy ilyen kettő van, meg is nevezzük azokat, hogy ne kelljen soká gondolkodnia: van egy nagyobb fiu-iskola III—VI osztályig, a Csernák téle. — s egy vegyes nemű magyar iskola I—VI osztályig, a Mocsányi-féle.

Hogy ezeken kívül kértek még a szarvasiak egy magyar iskolát, az teljesen igaz s el is mondjuk ezen kérelemnek történetét, valamint azt is, hogy mint törött meg ez a kérelem.

Néhány egyház-tag tótól nem értő gyermekeit magyar iskolába óhajtottá volna járatni, de a magyar iskola távol esett hálykától, miért is ugy gondolkozott, hogy legjobb volna a közeli iskolát tisztán magyar iskolává tenni. Az eszmét többen is felkarolták s épp a létező szellemmel fogva annak valósitása érdekében tömörültek. Az egyháztanács melegen üdvözölte a kérvényt és azt behatárolva tárgyalván, a következő indokokból kénytelen volt teljesitenül visszazáraztatni:

Ezen iskola oly alakban mint eddig, úgy ezután is mulhatlanul szükségesnek bizonyul. Ugyanis egy évvel előbb történt az összes népiskolák osztályszerű beosztása olyképen, hogy két eddigi iskolakör egybe olvasztatott, mely beosztásnak eredménye, hog miben iskolakörnek van külön iskolája az I. és II-ik, s külön a III-ik—IV-ik osztályokra, melyek a növendéket a 4 na-

gyobb fiu és leány iskolákra készítik elő. Ha már most az egyik I és II. osztályú iskola tisztán magyarra alakíttatnék — természetesen teljes VI. osztállyal — ugy ezen practicusnak bizonyult rendszer felbontatnék.

Az egyháztanács tovább ment, ugyanis egy külön magyar iskola építését tervezte a kérelmezett helyen; de a lárnyalás folyamán azon meggyőződésre jutott, hogy ilyet minden kerület mellán és jogosan követelhetne; a mi pedig, — egyrészt tekintve az anyagi áldozat elviselhetlen voltát, másrészt az egyháznak azon óhaját, reményét, meggyőződését, hogy rövid időn ugyis valamennyi iskolája magyar iskolává válik, — ez idő szerint bizony elodázhatónak találtatott. Valamennyi iskolára azonban újra is kimondja, hogy az országos törvény, a miniszteri rendelet és az esperesség tervéhez képest is, a magyarnyelv fokozatosan felfelé mind nagyobb mérvben, a felsőbb osztályokban, a vallástant kivéve minden tárgyban taníttassék úgy hogy a IV-ik osztályból kikerülő gyermekek a haza nyelvén beszélhessenek is. S ez a határozat nem maradt csupán a papiroson, mert a mint a tanfelügyelő meggyőződött, ugy bizonyára meggyőződhetett volna a t. levelező ur is arról, hogy a helybeli ev iskolák apóloi nem csak magyar nemzeti nyelvünknek, de a magyar szellemnek is,

Ezek folytán engedje azon meggyőződésünknek is fentartását, hogy el fog következni az idő, melyben még ama két magyar iskolának is felesleges lesz a többiből megkülömböztető címet viselnie, mert a célmak melyért ezek alapítottak valamennyi iskola megfog felelhetni. A cél pedig az volt, hogy az egyik a magyar családok gyermekeit nevelje, a másik pedig a tisztán magyar főiskolába előkészítse az oda törekvő növendékeket.

Hogy pedig azon meggyőződésünknek bátorokdunk kifejezést adni, miszerint sem az egyházi, sem a világi előljárárság nem akadályozza a magyarosodást, azt bizonyítja ama körülmény, hogy nálunk tekintettel az eredményekre, egyáltalán nem siralmas a

TÁRCA.

A lovak reparálója.

(Kajz)

Mikszáth Kálmántól.

Ilyen hivatal is csak Magyarországon van.

Egyszer valami nagyobb kihágási ügyben mint tanu voltam beidéztve a bíróság elé. Voltunk vagy huszan tanuk, falusiak, városiak a társadalom különböző rétegeiből.

Legjobbban feltűnt nekem egy tömzsi ember, simára borotvált képpel, ravasz apró szemekkel, hegyes állal, félig paraszt, félig uri viseletben. Kantoros tubákszinű gérokk volt rajta, s alul szürposztó magyar nadrág.

— Mi a neve? — kérdé tőle a bíró.

— Mikulik János.

— Hány éves?

— Ötvenegy.

— Mi a foglalkozása?

Tétovázni látszott egy darabig, majd hirtelen hadarta:

— Kereskedni szoktam, Amire csöndes derűtség fénylett a falusiak arcán.

Zordonan nézett körül, majd alázatos nyá-sággal jegyzé meg:

— Csak tessék kérem odairni, hogy „kereskedő“.

A bíró fel is írta amit bediktalt s miután kikérdezte elbocsátotta:

— Jöjjön a következő tanu.

Hanem engem érdekelt az originalis alak s mikor kimentünk a megyeház udvarára, megszólitottam a falusiakat:

— Miféle ember ez a Mikulik János?

— Hja, nagyon furcsa mestersége van annak.

— Hát nem kereskedő?

— Azt nem mondhattam, hogy nem...

— És mivel kereskedik?

— A lovak erkölceit reparálja kérem alásan.

— No, még ilyet sem hallottam.

— Elhiszem, kérem, mert ilyen csak egy

van Magyarországon.

— Aztán, hogy reparálja a lovakat?

— Eljár a lóvásárookra. Ott van ez minden lóvásáron, ami Dunán innen esik.

— Tehát amolyan lócsiszár féle?

— Dehogyan az, dehogyan. Soha sem vett az egyetlen egy lovat sem.

— Mi az ördögöt csinál akkor ott?

— Hogy mit csinál? Lódörög a lovak közt ismerkedik a vásárosokkal, megnezeget minden lovat, beleüti az orrát minden alkudozásba, s ha csak teheti, megrontja a felek közt az alkut, hibákat talál a lovon vagy lebeszéli a vevőt.

— De mi haszna van ebből? — kérdeztem csodálkozva.

Harman is siettek megfelelni:

— Az, hogy minél több lópak-zust szedhet össze.

— Nem értem.

— Hat az ugy van kérem — szólt most bele a nótárius — hogy minden egyes eladó, mikor a lovat a vására viszi, vált otthon a lovának egy bizonyítványt a jegyzői hivataltól arra nézve, hogy a ló igaz jószág, amiben aztán benne van a ló „személyleírása“ is, hogy pej vagy szürke, mén vagy kancza, így néz ki, ennyi éves ez a gazdája s a többi.

Föld a folyó
dél után 3
ál megtar-
k eladtni.
ni hivatalnál

s Ignác,
gyám.

ivonat.

nt tkvitható-
i árvapénz-
s végrehaj-
követelés és
a bgyulai
g területén
csödi 1195
hrsz. 243
t 400 frt-
ltási árban
gjelölt in-
2-ik napján
ánál meg-
egállapított
g.
znak az in-
ts 40 frtot
tez. 42. §-
és az 1881.
kelt igaz-
an kijelölt
an a kikül-
88. LX. t.
znek a bi-
llított szá-
tni.
ri hatóság

arásbíró.

S.
é háza
ó vagy
nála.

ZLINSZKY ISTVAN

magyarosodás állapota, de igen is öröndetes a mi, ha nem is lenne kizárólagos érdeme a két rendbeli előjáróknak, de nem is szolgál gyalázatukra. Mert hiába! az már úgy van, hogy akár az elismerés, akár a vád azokat keresi fel első sorban, a kik mint fők, leginkább szembeötlők. Lám, a vidéki levelező ur, arra éreztet hivatást, hogy vádjalon, — róltunk pedig azt állítja, hogy megakartuk védni a szarvasi tót esperest, holott még mi azt sem tudtuk eddig, hogy van-e Szarvasnak egy külön tót esperese? Mi a védelemre akkor, midőn egyáltalán nem volt szándékunkban valakiknek „válaszolni“ nem is gondoltunk, hanem a mi népünkkel óhajtottuk közölni, ama „válasz“ nak vett újdonsági ciklőben azt, hogy miként vélekedik róla egy barátja a „Budapesti Hírlap“ ban, s mint örül ennek oda lönt az, kinek mi ellenségei vagyunk és teszünk is, a „Národnie Noviny“ szerkesztősége; azt a védelmet most is feleslegesnek tartjuk, mert hiszen az eddig elmondottakból, annak szükséges volt önmagától elesik. Hozzá adjuk azonban még azt is, hogy bár kit emeljen a békés-esanádi magyar szellemű esperesség az esperesi székre, az semmi esetre sem léphet a rohamos haladás útjára a magyarosodás érdekében, annál kevésbé erőszakolhat ugrásra, mert az igen is a vallás erkölcsi élet rovására történnek. De hisz ép ez az, a mit a t. levelező ur értve nem ért: mit érthetna a vallás erkölcsi életnek az, ha mindenki elfelejtené anyanyelvét s csak is magyarul beszélne? Nem is azt állítjuk, de tessék tekintetbe venni, hogy a kiváltságot csak is a szülői házban és a népiszkolákban szerzett nép, nem emelkedik oly „magaslatra“, hogy az erkölcsi fogalmakat a vallásiaktól megkülömböztesse. Már pedig úgy kell annak lenni, hogy a vallásiakban és erkölcsiakban, ott a családi körben nyerjen alapot. Az iskola ezt fejleszti, a templom tovább műveli, ápolja és megőrzi. Hogy a tót is, mint akár mely más nép, drága kincséül őrzi ősi valását, az már a vallásnak természetében rejlik, s hogy a családi körben is végez istentiszteletet, azt talán senki sem fogja neki rossz néven venni, még kevésbé fogja ezt valaki demokralizáló dolognak tekinteni. Vegyük már most a dolgokat úgy, a mint azok tényleg veendőek. Az idős családapák, habár beszélnek is magyarul, de vallási dolgaikban a tót nyelven élnek, nem azért, mintha az szebb volna nekik, de mert így tanulták azt gyermekkorukban. E tekintetben türelmetlen volna rájuk nézve az állapot, ha gyermekeik velük együtt nem imádnának Istent, ha egykori oktatásukat a gyermekek elfelednék, ha azon nyelven, melyen ők tanulták, az örök igazságok intő mondatait, nem nyújthatnák gyermekeiknek az erkölcsi oktatást, melyet semmiféle iskola pótolni nem képes. Tessék elhinni, hogy ily átmenet nélküli roham, nem létesítene szerencsés állapotokat, kivált ha a gyermek gúnyolná szülőjét, ha az másként imádkozna mint ő

De hát akkor ugy-e, soha sem következhetik be, amit óhajtunk, a teljes magyarosodás?

Erre azzal felelhetünk, hogy a feladat egyelőre csak az, hogy az ifjabb nemzedék lehető tökéletesen beszéljen magyarul úgy kevés türelemmel az átmeneti korban be fog következni óhajaink teljesülése, hogy mire ez a nemzedék válik család alapítónak jobban bírva a magyarnyelvet, mint régi nyelvét, nem fog nehezére esni ama legkisebb természetű téren, a vallásterén is, megválnia az ösítől, s követni a magyar nyelvet s mindenben magyarként tündökölni. Hogy vissza felé nem fog menni a dolog, bárki erőtetné is arra nézve a viszonyok ismerőseinek alapos a reményessége

Még arról néhány sorban, hogy igen is van ház mináunk, hol tót eredetű családok nyelve már magyar. Ilyenek az iparos családok majd mind, kiknek pedig nagyrésze tót származású.

Ezek után újra ismétljük, hogy a „Národnie noviny“ örömet nem akarjuk „egészen lerontani“ — azt tetszik kérdezni: „miért nem?“ — Csak is azért, mert ha az elmondottak dacára is megmaradna az öröme, már akkor nem akarunk lenni sem gyöngédtelenek, sem eszélytelenek, mert ha valaki örömmel szemléli a délibáb által nyújtott képet valóságnak s meggyőző, s kétségbe vonhatlan bizonyítékok dacára sem volna hajlandó kiábrándulni: akkor gyöngédtelenül nem okozunk neki fájdalmat; másrészt pedig elég eszélyesek vagyunk arra, hogy az alkalmat javunkra fordítsuk, midőn az ellenség édes mámorában ringatja magát. Hogy hogyan értendő tehát az általunk használt „nem akarjuk“ kifejezés talán most már az előbb nem értőknek is megérthető.

A „národnie noviny“-vel szemben nem is volt okunk kibúvót keresni midőn e g y e d ü l az ő ciklőben foglaltakra reflektálunk. Hogy „diplomatikus stílusban“ irtuk volna a „válasz“-t, arról nem tehetünk, mert nem tettük fel, hogy — ha mindjárt újdonsági rovatban is közlött ily fontos ügynek öszintetégét valaki diplomacie kétségbe vonja!

Mi értjük, — hogyne értenék t. levelező urat, miért akart bennünket arra kényszeríteni, hogy ő neki is válaszoljunk, ha már ráfogása szerint amazoknak válaszoltunk, kiknek talán ő szerezte meg, önkénytelenül az örömet, melynek teljeségéhez mi jelenlegi sorainkkal szívesen hozzájárulunk. azon elhatározással, hogy „magyar nyelvű“ lapunkban ezután sen fogunk tartózkodni attól, hogy magyar hazafiúi voltunk, teljes öntudatával, szem előtt tartva magyar hazánk érdekeit, a panszláv apostolok ábrándjait meghagyjuk hű ábrándoknak. B.

Örömhír a szülőknek.

Budapest, aug. 12. 1886.

Ez a levél kizárólag az apáknak és anyáknak szól. Számukra akar jó hírt és vigasztalást vinni, egy oly intézet megismeretetésével, melynek hasznos és jótékony vol-

tat minden apa és minden anya azonnal belátja.

Mert nem kevesebbről van szó mint oly tanítási és nevelési rendszerről, mely rövid év alatt a legvásottabb s elkényeztetettebb növendéket is szófogadóvá, illetelmessé alakítja át s a tanulmányaikban legelmaradottabb tanulókat is, megadva nekik a hiányzó tudományos alapot s felébresztvén szívükben a kötelességérzetet, a szorgalmat és saját érdekeinek fölismerését, arra képesíti, hogy évi szigorlataikat a szülők és volt tanáraik örömeire és meglepetésére sikerrel és kitűnőleg letehessék.

Ez az örömhír, mit a szülőknek küldök, mely bizonyára számos oly családot fog fölvidítani és reménységgel eltölteni, melyet most egy vagy több vásott, hanyag s tanulmányaiban elmaradt és visszavetett fiúnak jövődjé fölött való aggály borít és szomorít.

Mert ma már nem úgy van mint régen volt. Ma már a rossz tanulók szülői nem vigasztalhatják magukat azzal, hogy ha a gyerek nem akar vagy nem tud tanulni, hát majd lesz gazda, kereskedő vagy iparos. Ma már e foglalkozásoknál is ha valaki boldogulni akar, bizonyos ismeretekkel kell bírnia s egyáltalán minden téren csak a képzett és művelt embereknek van és lehet jövőjük.

De még egy más körülmény is kívánatossá teszi, különösen a jobb módú családoknál, hogy a fiúk tanuljanak s magukat az érettségi vizsga letévesére képesítsék. Mert a nélkül egy éves önkéntesekül nem fogadtatnak el s kénytelenek három évig szolgálni, mi aztán nemesak pályájukat szakítja meg, hanem velük még a legtöbb esetben az előtt szerzett ismereteiket feledtetli.

Nem lehet tehát eléggé örülni egy oly intézet létezésének, mely oly javíthatatlan vásottságot, melyet kigyógyítani nem lehetne s a tanulmányokban való elmaradást, melyet ne sikerülne után pótolni — nem ismer.

Tapasztalásból s személyes meggyőződésből merem állítani azt, mint oly valóságos csodák szemtanúja, miket az intézetben láttam és tapasztaltam.

Ez az intézet Fekete József nyugalm. főgymnasiumi tanárnak s az országos köznevelési egyesület főjegyzőjének budapesti (VIII. Stáció utca 40. sz. a.) konviktusában itt győződtem meg felőle, hogy mily különbség van a tanítási mód és nevelési rendszerek között, hogy mennyire különbözik egyik tanár a másiktól, hogy a nevelésben és tanításban mily nagy fontossággal bír a rendszer és a modor, s hogy az igazán hivatott tanár előtt, mint Fekete József, még a legvásottabb növendék szíve is megnyílik, s ügyes, könnyen felfogható, értelmes előadással, mily könnyen és gyorsan fejleszthetők és gyarapíthatók még a legelmaradottabb növendékek ismetetei is.

Midőn a múlt év elején meglátogattam a jeles tanár intézetét s láttam, hogy a beérkezett növendékek legnagyobb része

— Ertem.

— Ha aztán az eladás nem sikerült, hiába való volt a lőbizonyítvány, mikor a következő vásárra viszi a gazda a lovat, ismét új pakszust vált.

— Természetesen.

— No már most! Ezeket az elavult pakszusokat a vásár után összezedi a „lovak reparálója“ olesó áron. Gondolom négy krajcárt fizet egyért egyért. Az el nem adott lovak gazdái szívesen adják oda, mert nincs többé szükségük rá. Mikulik uram felüti a pakszus beváltó inézetét valamelyik Lacikonyhában. A népek úgy özönlnek hozzá mint a zápor.

— Bolond ember! Minek neki az a sok ócska pakszus?

— Minek? Hiszen ép ezen alapszik a keresete. A négy krajcáros pakszusokat eladja öt forintjával. Három-négy láda van otthon Nyirjesen, telides-teli lőbizonyítványokkal. Nagy pénzt reprezentálnak azok!

— Pszt! Erre megy.

Épen e pillanatban ment el mellettünk Mikulik János uram félrekapott kalappal, nagy gango-

san. Panaszkodott fűrek-fanak tele szájjal:

— Minden haszontalanság miatt befárasztja a becsületes embert a vármegye! Most is az egész napom itt vesztet! Pedig hát munkából él a becsületes ember.

— A far zeus gazember! sziszegé a jegyző.

— De én még mindig nem fogtam föl a munkáját — mondám halkán.

— Mindjárt megmagyarázom egészen. A környék tele van lókötőkkel, akik egész az alföldre le Szegedig, Kikindáig elmennek s hozzák a szebbnél szebb csikókat. Erre a szenvedélyre alapította Mikulik János uram az ő üzletét, mert úgy tessék venni, hogy a lopott lovat jóra való ember nem veszi meg pakszus nélkül, de ha megveszi is valaki csak potom árt vett érte a tolvajoknak, de ha bizonyos van hozzá, akkor a ló hitele meg van repetálva s hatszorosan nyer ámban. Ha meg-gondoljuk a dologot, Mikulik jutányos árban dolgozik.

— Ahá, kezdem sejteni.

— No ugy-e? A tolvajoknak feladata e részint két részből áll. Nem elég megszerezni a lovat, hanem fül is kell vele előbb keresni Mikul-

lik János uramat a nyirjesi kőházban. Az bizonyosan otthon pipázik az ambíton s hivatalos komolysággal fogadja a lócsiszárokat. Miértő szemmel végig nézi a lopott lovat, megvizsgálja a fogait, megveregeti szeretettel a lapockáit. „Derék állatka vagy, ne félj no, ne kapálódz, majd mindjárt becsületes lovat faragok belőled“. Bemegy a kancelláriába, kiveszi a ladából az egész készletet, hol hivatalos rendben szortiroz-vak pej, szürke, fehér, fekete sárga lovakra az okmányok; amilyen kell, olyant keres ki, mert van ott mindenféle, „Husz ménesre való“ mint ahogy szokta mondani.

— S minden pakszus öt forint?

— Van azok közt értékesebb, becsebb is. Azok, amelyek a „különös ismertető jelekre“ rá-illenek. Ezért tíz-husz forintot is elkér Mikulik uram.

— Hallatlan dolog ez! De hát nem szól aztán ebbe bele a vármegye?

— Bánja is az, uram. Hisz ő maga is már ha mi s lovon jár.

azonnal
szó mint
ról, mely
kényezet-
ü, illedel-
ányaikban
megadva
pot s fel-
ézetet, a
ismerését,
kat a szü-
meglepeté-
ék.
ek küldök,
ot fog föl-
helyet most
tanulmá-
tt fiúnak
szomorít.
mint régen
ülők nem
ogy ha a
mulni, hát
y iparos.
valaki bol-
ekkel kell
n csak a
és lehet
is kívá-
módú esa-
magukat
képesítsék.
t e s e k ü l
ek három
pályájú-
nég a leg-
smereteiket
ni egy oly
vithatatlan
em lehetne
adást, me-
nem ismer.
meggyőző-
oly valósá-
intézetben
zsef nyu-
az országos
k budapesti
konviktusa.
mily különb-
ési rendsze-
pözik egyik
sben és ta-
bir a rend-
zán hivatott
sef, még a
megnyílik, s
nes előadá-
fejleszthetők
maradottabb
glátogattam
n, hogy a
yobb része
an. Az bizo-
on s hivatalos
Müértő szem-
ekzálja a fo-
ekait. „Derék
z, majd mind-
gok belöled”.
a ladából az
ben szortiroz-
ga lovakra az
res ki, mert
e való” mint
nt?
becsebb is,
tó jelekre” rá-
elkér Mikulik
t nem szól az-
maga is már

mennyire el van maradv a köztük nehá-
nyan mily makacsok és kényesek. bizony
soha se hitte volna, hogy egy rövid
év alatt oly valóban meglepő és csodaszertü
átalakulás legyen eszközölhető, mint a mi-
nőt az év végén. a szigorlatok alkalmával
nagy és örvendetes megépetésemre tapasz-
taltam.

Az intézet növendékei között egy sem
volt aki kitünő sikerrel ne tette volna le
vizsgáját.

De volt is öröm és hálalkodás a szülők
részéről s boldogság és önértzet a növendé-
keknel, kik talán évek óta először örvend-
hettek szüleik dicséretének és megelégedé-
sének.

Ez a jelenet, a szülők meglepetése,
boldogsága, s a gyermekek öröme oly mély
hatást gyakorolt reám hogy elhatároztam
ez intézetre részemről is felhívni a szülők
figyelmét. Hadd derüljön fel már e családok
ége is s hadd mentessék meg e jeles inté-
zetben sok más növendéknek is már-már
éveszeft jövedője!

Ime megis tettem e sorokkal, melye-
ket azzal az óhajással zárom be, hogy
vajha országszerte mentől több ehhez hasonló
rendszerü s ily vezetés alatt álló tanintézet
keletkezne, mert a nemzet jövedője az
ijfúság kezében van.

BALÁZS SÁNDOR.

Ujdonságok.

Kaszinói közgyűlés. A múlt vasárnapon a
kaszinó építkezés ügyében összehívott s megtartott
gyűlésben, a tagokat kevés kivétellel mind együtt látni
volt szerencsénk, de maga a felmerült fontos tárgy
megis követelte azt, hogy vele minnél többen meg-
ismerkedjenek, s fölülte kicseréljek eszméiket. A
közgyűlésen az építkezésre vonatkozó két terv ter-
jesztett elő. Az első javaslat a választmányé,
mely a kaszinó helyiségnek szolidabb költségvetés
szerinti átalakítását célozza; a második javaslat-
nak ismertetője Dr. Szlovák Pal ur, ez gyökereseb-
ben eszközölné az átalakítást, hanem 4-5000 frtn
tul is bizton kiterjedő költségvetéssel. A közgyűlés
meghallgatván az elnöki előterjesztést ezen két ja-
vaslatról, figyelemmel kísérvén mind két javaslat
mellett elmondott pro- és contra nézeteket, végre
tekintettel leginkább a két előirányzott költségvetés
közti különbözetre, s arra, hogy a helyiség átalki-
tása is igényeinek hosszabb időre megfelelhet; ez
utóbbi értelemben a költségvetést megszavazza,
meghatalmazván elnökét a szükséges kölcsön- esz-
közlésére és az aug. 12-ig nyitott offertnél a fel-
fogadott vállalkozóval a szükséges szerződés meg-
kötésére.

A múlt heti vihar. Az ország minden ré-
széből hozzák a napilapok a rémes tudósításokat
arról a viharról, mely f. hó 8-án nálunk is meg-
lehetősen tombolt. A közeli Gyomán vásár lévén,
4 embert sujtott a villám, kik közül kettő meghalt
ugy szintén a Gyoma felé eső tanyák egyikén, egy
kint üldögélő atyafi előtt egy fába lesújtott a vil-
lám, melytől ő maga is elszédült s a lábai előtt
anyjuk védszárnyai alá toluo néhány csirke,
anyástul együtt élettelenül terült szét. Nánuk nem
okozott jelentősebb károkat.

Ritsek Iános okleveles tanító, b-gyulai
lakos a napokban jegyezte el magának, Zilahon
Cserenyák Janos ur kedves leányát Iona kisasz-
szonyt. Gratulálunk!

Gyulan f. hó 10-én reggel 8-9 óra kö-
zött igen nagy szélviharban, Csizsár István, oláh-
város részi 2006. számú lakháza leégett. — A
tűz kitérese alkalmával a ház lakói nem voltak
otthon. — A nagy szél daczára a gyorsan érke-
zett segélynek sikerült a tűz tovább terjedését
meggátolni.

Szineszet Gyulan f. hó 8-án szombaton
itt először Kissné Hegyessy Maria jutalomjátékául
előadott „Romeo és Julia” szomorú játék 5 felvö-
násban; a szinkör zsűfolyva volt hallgató közön-
séggel s a művészno első megjelenése alkalmával
tapsviharral és gyönyörű barquettek záporával
fogadtattott, f. hó 9-én vasárnap, bérlet 12. sz. a
adatot az „Árendás zsidó” eredeti népszimű dalok-
kal 3 felvonásban. f. hó 10-én hélfön, második
bérlet 1-ső száma alatt, mint ujdonság a „Kertész
leány” kitünő operette 3 felvonásban. Lecocq eme
kitünő zenéjü operetteje, valóban egyik fénypontja
volt a társulat operette előadásainak, daczára eu-

nek, még ily kevés számu közönséget, alig láttunk
egy előadáson is, kik részt nem vettek, sajnálhat-
ják, hogy ez est élvezetétől elmaradtak. f. hó 11-
én kedden Madách Imre remek műve „Az ember
tragédiája” drámai költemény 5 szakaszban máso-
dik bérlet 2-ik sz. a. a nem hérlő közönség részére
mérteketlen felemelt helyárrakkal. Ez előadáson a
szinkör zsűfólásig megtelt mint még eddig egy elő-
adáson sem. Az est valóban élvezetes volt, ameny-
nyiben az előadás correctnessége, s a fényes kiállítás
magasan felül multa, az elmut tél alatt itt működ-
dött Bárodí színtársulata által előadott ember tra-
targédiáját. — Valószínűleg e páratlanul álló remek
mű e társulat által, bérlet szünetben még egyszer
fog előadni. f. hó 12-én Szerdán Haday Sandor
jutalomjátékául és Halmayné Székely Emma ujon-
szerződött tag első felleptéül. bérlet szünetben ada-
tott Lecocq legújabb kitünő zenéjü operetteje „Nap
és Hold” 3 felvonásban, meglehetősen számu közön-
ség előtt. A gyulai intelgentia fiatalága pedig
gyűjtés utján, az előadás kezdete előtt, a jutalma-
zandó Haday Sándornak, egy gyönyörű pénztárcá-
ban 55 forintnyi pénzösszeget adott át; Szép figye-
lem és jutalom ami nem szorul dicséretre. f. hó
13-án Csütörtökön, Réthy Fani, a györi színtársu-
lat volt tagja, első felleptéül második bérlet 3-ik
szám alatt előadott Jókai Mór nagy hatásu dra-
mája „Az arany ember” eredeti dráma 5 felvoná-
ban; f. hó 14-én pénteken szünet. f. hó 15-én
bérlet folyamatban e színpadon először „A kiraly-
né csipke kendője” operette 3 felvonásban, mely
utóbbi két előadásról, bővebb-értesítést lapunk jövő
számában hozunk.

Ismét tűz. Ugy látszik a tűz esetek szá-
sonja ez idén is megköveteli a maga áldozatait; B.
Gyulan f. hó 11-én éjjeli 11 és 12 óra között
Dobay Janos gyulai polgármester házául egy hosz-
szu, cserép zsindeyes masszív épület, mely alatt ga-
bona magtar, 170 meter mazsa buzavál, lás szín,
kamara voltak, teljesen leégett. — Az épület biz-
tosítva volt. — A tűz keletkezésének oka ismer-
etlen, valószínűleg az előtti napon oda gabonát
hordó fuvarosok vígyázatlanságától származhatott.
A részben elégett s részben megmaradt gabon Lu-
kács K. Moldovány A. uraké volt, kik ott a mag-
tárt kjbérelték.

Városi jegyzői hivatal irnokai. Szarvas
városa részéről hirdeteit irnoki állásokra 32-en
pályáztak. Ezek közül meg lönek válaszáva: Kraj-
ner Miklós, ifj. Csizsár Janos, ifj. Baghy Pál és
Petneházi Ferencz.

Beküldetés. Tekintetes Szerkesztő-ég!
Van szerencsénk szives tudomására hozni, hogy
Szt-I-tván ünnep alkalmából a m. kir. államvas-
utak állomásairól Budapestre szoló 50 %-al mér-
sékelt II-od és III-ad osztályú 14 napi érvényes-
séggel bíró jegyek fognak kiadatni. Tisztelettel
kéjük miszernt erről beces lapjában nagyszámú
olvasói érdekekben említést tenni sziveskedjék. Ki-
váló tisztelettel Magyar Kir. Államvasutak városi
menetjegy-irodája. Budapest, 1885. augusztus 12-én.

A polgári leányiskolai társulat f. hó 9-én
újrolag megalakult. Elnökök: Achim Adamot, ad-
elnökök: Haviar Danielt, jegyzőnek: Szél Ernöt,
penztárnoknak és gondnoknak: Somogyi Eleket
választotta meg. Az intézeti igazgató választásánál
miután Miháfi József eddig volt igazgató, sokol-
dalu elfoglaltságára hivatkozva az igazgatói állást
semmi körülmények közt elfogadni nem akarta, a
közgyűlés tekintve eddig teljesített buzgó eredmény-
teljes működését, a lelépőnek jegyzőkönyví elismerést
szavazott meg. Igazgatónak: Moravcsik Géza, választ-
mányi tagoknak: Benka Gyula, Dérczy Peter, Dinya
Janos, Dr. Fuksz Ede, Glasner Henrik, Kontur József,
Kovács Sándor, Miháfi József, Sarkány Janos, Dr.
Télessy József, és Winternitz Arnold urak válsztattak.

Irodalom és művészet.

Eöttünk fekszenek a „G o n d ü z ő” regény
folyóiratból 42-47. számok. Dicséretes törekvéssel
tartja fent, sőt emeli azt az irodalmi színvonalat,
melyben megindulásakor mutatta be magát. Ez író
alatt a legjobb irodalmi erőket egyesítette. Nincs
egy száma sem, melyből szépirodalmunk legjobb
névü munkásainak dolgozata hiányzanék. A regé-
nyek, elbeszélések mellett költeményeket is ad s
akkép a szépirodalom minden barátjának igényét
igyekszik kielégíteni. Most három eredeti regény
folyik benne: „Az új fősöpán” Tolnai L. tól „A vég-
zet” Margittay D. és „Székely támad, székely bán-
ja” P. Szathmáry K. A negyedik regény pedig a
„gránátköves asszony”, a német irodalomban oly
népszerű Marlit műve. Ennek a magyar fordítása
együtt jelenik meg a német eredetivel, melyet a
„Gartenlaube” közöl. Költeményekkel találkozzunk
Dalmady Gyözötől, Csáktornyai Lajostól, Petri M.
Reviczky Gyulától, Lauka Gusztávól stb. Elbeszé-
léseket pedig Ejszaky Károly e régi derek írónk,
ki csak ritkán szólal meg, továbbá Tóth B. kedves
elbeszélésével „Két hazugság”, „Magyar kedélység”
Degré Alajostól, „Hogyan vallott Géza szerelme”
Muzslai Jánostól, „Az én kis fiam” Gyarmathy Zsi-
gánétól, „Az örült koldus” Szalmás Arnoldtól, A

Rácz-Boglárnól* Petelei Istvántól, „Magyar kultók
szerelme” Szana Tamástól, „A nefelejis esokor”
Bartha Rezsőneitől, „Egy boldogtalan asszony” Kis-
teleki Ederől, „Jus prima noctis” Mikszáth Kál-
mántól és egyéb apró tanulságos és mulattató cik-
kek. A gyorsan emelkedett, folyton erősöbülő válla-
latból minden héten három nagy iv jelenik meg.
Kiadja és szerkeszti Székely Aladar Budapestben. A
lap vezetését, mint főmunkatárs Tolnai Lajos vette
át. A vállalatról örömmel lehet szólni, mert na-
gyon alkalmas reá, hogy kiszorítsa a nálunk an-
nyira el erjedt külföldi hasonló vállalatokat, s ma-
gyar olvasmányokkal lássa el a magyar család-
kat. Előfizetési ára egész évre 6 frt, évnegyedre
1 frt 5) kr.

Gazdaság, ipar és kereskedelem.

Magyar-Francia biztosító r. társaság
Az 1884-ik évre kiadott üzleti jelentésből öröm-
mel győződünk meg, hogy ez intézet műveletei ez
év folyamán kedvező sikerrel jártak s hogy az in-
tézet üzletköre az intézet emelkedésével lépést
tartva jelentékenyen terjeszkedett. A társaság tevé-
kenysége összes ágában nevezetes haladást tett és
egészben ugy, mint az egyes üzletágakban kielégítő
sőt részben kitünő eredményeket mutathat fel. díj-
tartalékai ismét jelentékenyen növekedtek és kar-
tartalékai bő javadalmazásban részesültek.

Az elemi illetve a tűz-, szállomány és jég-
ágban a bruttó bevétel 7 91827 frt 04 kr. rugotti,
(az előző év 6371161 frt 62 kr. bevétel ellenében),
vagyis 720665 frt 42 krral több mint tavaly. Az
életbiztosítás s az 1884. év végével 8859 db köl-
vénnyel 17888 63 frt 12 kr. tőke és járadék biz-
tosítási átlagot mutat fel. A társaság 1884 decem-
ben 31-én az elemi biztosító ágazatokon 1168852
frt 17 kr. az életbiztosítási ágazatban 1084020 fr
24 kr. együtt 2225872 frt 41 krt tevő minden
megterheléstől ment díjtartalékok és 1311976 frt
27 kr. ágióártfolyam különbözlet, nyereség- és kül-
önleg s tartalékok felett rendelkezik. Emélfogva
a múlt évhez viszonyítva az összes tartalékok 780
800 frt 53 krral szaporodtak.

A társasági alapbevételek 5274469 frt 80 kr-
ról 6164791 frt 03 krra tehát 890321 frt 23 krt
tevő tekintélyes összeggel emelkedtek. Az 1883-iki
mérleg 635875 fr 31 krt tiszta nyereséget mutat
ki. A jelentésben foglalt adatok hű és kedvező ké-
pét nyújtanak a társaság üzleti és pénzügyi helyze-
teröl. A társaság 5 évi fenállása óta 26982924 frt
79 kr. díjakat vételezett be és károkért 1838430
frt 59 krt tevő tekintélyes összeget fizetett ki;
ezen felül 4357567 frt 90 krt helyeztet vissza kül-
önböző tartalékokba.

Nyilt tér.*)

Mindazon t. barátáimnak és ismerőseimnek
kiktől személyesen el nem búcsuzhattam — és a
mélyen tisztelt n. é. közönségnek Szarvasról tör-
tént végleges távozásom alkalmával ezuton fejezem
ki köszönetem azon nagybecsü bizalomért melyben
részesíteni kegyeskedtek.

Ez alkalommal fogadja hálám és elismerésem
Robitsek ur és b. családja is, kinek üzletében 12
évig voltam alkalmazva, mely időtartam alatt sza-
kadatlanul legbarátságosabb bizalmának örvend-
hettem oly annyira, hogy valóban nehezem esik
a megválas, melyre közbjött hazasságom által
voltam kényszerülve.

Szarvas, 1885. aug. 15.

Teljes tisztelettel:

Wohlstein Mór,

a Robitsek lüreszgyár üzletvezetője.

*) Az e rovatban közlöttek írt nem vállal felelősséget a Szerk.

Felelős szerkesztő és kiadótulajdonos: Miháfi József
Főmunkatárs: Keviczky László.

334 szám

1885. vegh.

Arverési hirdetmény.

Alulirt kiküldött végrehajtó az 1881. évi LX.
t. cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírre teszi,
hogy a szarvasi kir. járáshíroság 1.62. számú vég-
pése által Szvák György javára, — Dr. Pohl Kál-
mán mint néhai ör. Podani Janos ismeretlen örö-
kösei részére kinevezett ügy gondnok elten 150 frt
tőke, ennek 1884. augusztus hó 20 napjától számi-
tandó 6% kamatai és eddig összesen 73 frt 08 kr
perkölttség követelés erejéig elrendelt kielégítési vég-
rehajtás alkalmával bíróság lefoglalt és 381 fetra
becsült gazdasági eszközök, 2 boglya szalma, méh,
lovak és kocsikból álló ingóságok, nyilvános árve-
jes utján eladtnak.

Mely árverésnek a 1881/1885. sz. kiküldést
rendelő végzés folytán a helyszínen, vagyis szarvasi
határban örménykútban alp volt tanyáján leendő
szközlésére 1885-ik év augusztushó 26-ik napja-
nak delelőt 10 órája határidőül kiüzetik és ahhoz
a venni szándékozók ezennel, oly megjegyzéssel
hivataknak meg: hogy az, érintett, ingóságok ezen
árverésen, az 1881. évi LX. t. cz. 102. §-a értel-
mében a legtöbbet ígérőnek becsülni alul is ela-
datni fognak.

Kelt Szarvason 1885-ik évi augusztushó 12 ik
napján.

Terray László, kir. bírósági végrehajtó.

